

**Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

Szanowny Panie Premierze,

Zwracamy się do Pana Premiera z apelem o podjęcie zdecydowanych, systemowych działań, mających na celu zwiększenie dostępu do wielospecjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego dla potrzebujących dzieci i nastolatków w CAŁEJ Polsce.

Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży diagnozowane są na coraz wcześniejszym etapie rozwoju, ich skala nieustannie wzrasta. Szacuje się, że nawet 630 tys. dzieci w Polsce¹ wymaga opieki psychologicznej i psychiatrycznej.

Dzieci wymagające natychmiastowej pomocy czekają na wizytę nawet w kilkumiesięcznych kolejkach². Dla wielu z nich każdy dzień bez tak potrzebnego wsparcia stanowi realne zagrożenie dla zdrowia i życia. Dane są alarmujące. Z roku na rok rośnie liczba zamachów samobójczych wśród dzieci i młodzieży. Średnio, każdego miesiąca ponad 70 dzieci³ w Polsce próbuje odebrać sobie życie. Nasz kraj jest pod tym względem w niechlubnej czołówce krajów europejskich.

Troska o kondycję psychiczną dzieci wymaga systemowej poprawy dostępu do wysokiej jakości pomocy psychoterapeutyczno-psychiatrycznej. **Dobrostan psychiczny każdego dziecka to wyzwanie, na które należy odpowiedzieć jak najszybciej.**

Polska w rankingu jakości życia dzieci jest **DOPIERO** na 31. miejscu na 38 badanych krajów UE i OECD. W badaniu tym wzięto pod uwagę dobrostan psychiczny, zdrowie fizyczne oraz kompetencje społeczne i edukacyjne⁴. **Zgodnie z szacunkami NIK, ok. 9% małoletnich w Polsce, a więc ponad 630 tys. dzieci i młodzieży wymaga pomocy systemu leczenia psychiatrycznego i psychologicznego. Mimo tak ogromnej skali potrzeb, w Polsce pracuje jedynie 482 psychiatrów dziecięcych⁵.**

¹ „Dostępność leczenia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży (w latach 2017-2019)”, NIK, 2020

² Wywiad z Dr hab. n. med. Barbarą Remberk, krajową konsultantką ds. psychiatrii dzieci i młodzieży, kierowniczką Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie (rozm. przepr. A. Ambroziak i H. Szukalska), OKO.press, 10.02.2020

³ Zamachy samobójcze w grupach wiekowych 0-6, 6-12, 13-18 – statystyki Komendy Głównej Policji, 2020

⁴ „Świat zależności. Czynniki wpływające na jakość życia dzieci w krajach bogatych”, opracowany przez Centrum Badawcze UNICEF Innocenti Research Center, 2020

⁵ Zestawienie liczbowe lekarzy i lekarzy dentyistów wg dziedziny i stopnia specjalizacji, NIL, 28.02.2021

Ogromnym problemem jest również niedostateczna profilaktyka. W prawie połowie szkół nie ma zatrudnionego psychologa⁶. Spowodowane pandemią COVID-19 izolacja społeczna i nauka zdalna pogłębiają i tak już alarmującą sytuację w zakresie zdrowia psychicznego polskich dzieci i nastolatków. Na te czynniki dotyczące wszystkich dzieci w Polsce, nakładają się różnice regionalne.

Ubóstwo ma twarz dziecka wiejskiego i dziecka mieszkającego w Polsce wschodniej⁷. Trwający kryzys uwidocznili i powiększyli nierówności społeczne, również w zakresie dostępu do specjalistycznej opieki. Sytuacja materialna rodziny przekłada się na możliwość skorzystania z odpłatnej pomocy psychologicznej czy psychiatrycznej. Za prywatnego specjalistę nie tylko trzeba zapłacić, jeśli mieszka się w małym mieście lub na wsi, to trzeba jeszcze do niego dojechać. Widzimy, że podejmowane są już działania mające na celu pomoc w sytuacji kryzysowej. **Choć są one niezwykle potrzebne, nie są wystarczające.**

W codziennej pracy w Stowarzyszeniu SOS Wioski Dziecięce w Polsce spotykamy się z koniecznością korzystania przez naszych podopiecznych z odpłatnej pomocy psychologicznej. Jest to szczególnie trudne dla dzieci i rodzin zamieszkujących na terenach wiejskich, w których prowadzimy Programy Umocniania Rodziny SOS Rodzine. **Często jesteśmy tam jedynym podmiotem oferującym bezpłatną pomoc psychologiczną w miejscu zamieszkania.**

Podkreślamy, że zgodnie z art. 24 Konwencji o prawach dziecka, której Polska jest stroną, każde dziecko ma prawo do opieki zdrowotnej. Ta opieka obejmując zdrowie psychiczne oznaczać **powinna szybki i bezpłatny dostęp do wykwalifikowanych specjalistów oferujących pomoc psychologiczną i psychiatryczną blisko miejsca zamieszkania dziecka, np. w szkole, ośrodku zdrowia.**

W imieniu swoim i wszystkich Sygnatariuszy tego apelu wyrażam nadzieję, że podjęcie zdecydowanych działań na rzecz zwiększenia dostępności systemowej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci w Polsce, odniesie pozytywny skutek oraz zagwarantuje wsparcie najmłodszym Polakom.

Z poważaniem
Barbara Rajkowska
Dyrektor Krajowy
Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce

⁶ Dane Fundacji na rzecz Praw Ucznia przedstawione w 2020 r. mówią, że na ponad 20 tys. szkół zatrudnionych jest tylko 10,8 tys. psychologów.

⁷ Krajowy program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Aktualizacja 2021- 2027 z perspektywą do roku 2030 – Projekt z dnia 19 listopada 2020 r.